

Gustav Mahler (7 lipca 1860 w Kaliště - 18 maja 1911 w Wiedniu)

*Ten kompozytor ze wsi Kaliště
tworzył utwory mroczne i mgliste,
więc go nie ceniono,
zdziwiano, ganiono,
wszakże są jak sam Kosmos, wieczyste.*

*

*Pewien muzyk ze wsi Kaliste
perspektywy miał dosyć mgliste,
zaczął od harmonii -
- jako **ten** symfonik
trafił do historii. Wieczyste.*

(ebs)

Gustav Mahler - austriacki kompozytor i dyrygent doby neoromantyzmu. Przez większość krytyków uważany za jednego z najwybitniejszych symfoników w historii muzyki. Za życia ceniony był przede wszystkim jako dyrygent (zwłaszcza w repertuarze beethovenowskim i wagnerowskim), a jego własne kompozycje nigdy nie zostały do końca zaakceptowane przez wiedeńskie środowisko muzyczne. Trzon jego twórczości stanowią symfonie (łącznie 11) i pieśni. Wywarł wpływ na muzykę jazzową.

Gustav Mahler urodził się 7 lipca 1860 we wsi Kaliště [1] koło Humpolca na Wysoczyźnie w Cesarstwie Austriackim (obecnie Czechy) w niemieckojęzycznej, żydowskiej rodzinie. Był drugim z kolei z dwanaściorga dzieci Bernharda i Marii Mahler. Tylko sześcioro z nich przeżyło okres niemowlęstwa. Jego ojciec był drobnym kupcem.

W grudniu 1860 rodzina przenosi się do Iglawy, która była podówczas ważnym ośrodkiem kulturalnym czeskiej prowincji. Funkcjonowały w nim m.in. opera, orkiestra symfoniczna i Towarzystwo Muzyczne. To tam Mahler spędził dzieciństwo oraz poznał muzykę wojskową i ludową, co znajdzie wyraziste odbicie w jego twórczości. Rodzice szybko zauważyli talent muzyczny dziecka i w 1866 zapisali go na pierwsze lekcje gry na fortepianie.

13 października 1870 pierwszy raz - jako pianista - występuje na koncercie. W tym samym roku wstępuje do gimnazjum w Iglawie. W 1871 przez kilka miesięcy przebywa na stacji w Pradze. W roku następnym zapisuje się do wiedeńskiego konserwatorium. Jednocześnie komponuje pierwsze młodzieńcze.

W wieku 18 lat zdaje maturę w gimnazjum w Iglawie na Morawach. W wiedeńskim Konserwatorium kończy klasy fortepianu i kompozycji. Następnie zapisuje się na uniwersytet wiedeński, gdzie uczy się na wykłady Antona Brucknera dotyczące harmonii. Sporządza również wyciąg fortepianowy na cztery ręce III Symfonii Brucknera oraz rozpoczyna komponować kantatę "Das klagende Lied", która pierwotnie miała być operą.

W 1879 rozpoczyna pracę nad operą baśniową "Růbezahl". 1880 kończy komponować "Das klagende Lied", która zostanie jeszcze kilkakrotnie zrewidowana w latach późniejszych. Przedstawia dzieło do Nagrody Beethovenowskiej w Wiedniu, lecz jury (w skład którego wchodził m.in. Johannes Brahms i Hans Richter) odrzuca je.

W tym samym roku Mahler rozpoczyna pracę jako dyrygent. Angażuje się na sezon letni do prowadzenia koncertów w Bad Hall w Górnej Austrii.

Od 1896 stara się o stanowisko kapelmistrza w Operze wiedeńskiej. W tym celu spotyka się z Johannesem Brahmssem w Bad Ischl prosząc go o wsparcie.

W 1887 prowadzi wykonanie "Walkirii" Ryszarda Wagnera w Operze lipskiej oraz opracowuje i przygotowuje do wystawienia pozostawioną w szkicach operę C. M. Webera - "Die drei Pintos". Jej premiera, która miała miejsce w roku następnym, była ogromnym sukcesem.

W 1892 dyryguje w Operze hamburskiej niemiecką premierą "Eugeniusza Oniegina" Czajkowskiego, zaś w londyńskiej Operze Covent Garden dyryguje wykonaniami "Fidelio" Beethovena, oraz "Tristana i Izoldy" i "Pierścienia Nibelunga" Wagnera. Spektakle te spotykają się z entuzjastycznym przyjęciem.

W tym okresie Mahler stawał się coraz bardziej znaczącym dyrygentem, zyskując poklask krytyków i publiczności. Był sumienny i pracowity, ale jednocześnie apodyktyczny w pracy z muzykami.

Jest to także czas powstawania jego pierwszych dojrzałych kompozycji.

Rok 1889 był ciężki dla kompozytora. Najpierw w lutym umiera jego ojciec, natomiast kilka miesięcy później starsza siostra i matka. Spada na niego obowiązek opiekowania się pozostałym rodzeństwem. W maju następnego roku odbywa z siostrą Justyną podróż do Włoch, zaś w 1893 znajduje ona miejscowość letniskową Steinbach nad jeziorem Attersee, która stanie się dla Mahlera miejscem intensywnej pracy kompozytorskiej w wakacje, aż do 1896.

23 lutego 1897 Mahler przyjmuje chrzest w Kościele katolickim w Hamburgu, dzięki czemu mógł pracować jako dyrygent, a następnie dyrektor opery wiedeńskiej. Obejmując to najbardziej prestiżowe stanowisko w muzycznym środowisku monarchii austro-węgierskiej, Mahler wchodzi w szczytowy okres swojej dyrygentury. Ponadto jest pierwszą osobą pochodzenia żydowskiego na tym stanowisku.

W lutym 1900 prowadzi w Wiedniu IX Symfonię Beethovena z własnymi poprawkami, zaś w czerwcu jedzie z Wiedeńskimi Filharmonikami do Paryża poprowadzić koncerty z okazji wystawy światowej. Do 1907 r. będzie dyrygował m.in. w Wiedniu, Berlinie, Lwowie, Amsterdamie, Hadze, Weimarze, Frankfurcie nad Menem, Hamburgu, Trieście, Rzymie, Wrocławiu, Warszawie i Petersburgu. W 1905 prowadził koncert symfoniczny podczas Alzackiego Festiwalu Muzycznego w Strasburgu.

Oficjalnie podaje się do dymisji w maju 1907, po ostrym konflikcie z kierownictwem i muzykami Opery oraz kampanii prasowej skierowanej przeciwko niemu.

<https://www.youtube.com/watch?v=4MPuoOj5Tlw>

W 1899 kupuje ziemię pod budowę domu letniego w Maiernigg nad jeziorem Wörther i już rok później spędza tam pierwsze wakacje. W marcu 1901 ciężko choruje, co kończy się dla niego operacją i pobytem w sanatorium. 9 marca 1902 w Wiedniu żeni się z młodszą o 19 lat Almą Schindler; w tym samym roku rodzi się ich pierwsza córka - Maria Anna, zaś druga - Anna Justyna w 1904.

Rok 1907 był dla niego wyjątkowo ciężki. Poza wspomnianą dymisją ze stanowiska dyrektora Opery wiedeńskiej, 5

lipca umiera jego starsza córka, natomiast później lekarze diagnozują u niego ciężką chorobę serca zakazując mu jego ulubionych wycieczek górskich, jazdy na rowerze i pływania. W trakcie pobytu w Helsinkach poznaje Jeana Sibeliusa. W listopadzie przyjmuje zaproszenie do Stanów Zjednoczonych do pracy w nowojorskiej Metropolitan Opera. Razem z żoną i córką opuszcza Wiedeń 9 grudnia, zaś 21 dociera do Nowego Jorku.

W trakcie niespełna czterech ostatnich lat życia kompozytor często podróżował między Europą a Ameryką Północną. W latach 1907-1909 dyrygował w Metropolitan Opera, później objął kierownictwo muzyczne w Filharmonii Nowojorskiej (1909-1911). Poza intensywną pracą dyrygencką (w trakcie czwartego wyjazdu do Ameryki, który miał miejsce w październiku 1910, prowadził 48 koncertów) nadal komponował. W 1908 ukończył "Pieśń o Ziemi", a w następnym "IX Symfonię". Prawdopodobnie jeszcze przed jej ukończeniem rozpoczął pracę nad "X Symfonią", której jednak nie zdążył już w pełni zinstrumentować.

https://www.youtube.com/watch?v=ag18Np_JInY

W tym czasie narastały kłopoty małżeńskie z Alną, która wdała się w romans. Skłoniło to Mahlera do szukania pomocy u Zygmunta Freuda.

Korzystając z okazji pobytu w Ameryce Mahler prowadził tam prawykonania własnych dzieł. W czerwcu 1910 podpisał kontrakt z Universal Edition na wydanie swoich utworów, natomiast 12 września po kilkumiesięcznych przygotowaniach ostatni raz w życiu poprowadził premierę utworu swojego autorstwa - "VIII Symfonii". Kompozycja odniosła niebywały sukces, największy w życiu Mahlera.

18 stycznia 1911 ostatni raz dyrygował własnym dziełem - "IV Symfonią", zaś ostatni jego koncert odbył się 21 lutego. Stan zdrowia kompozytora zaczął się coraz bardziej pogarszać. Lekarze amerykańscy nie byli w stanie mu pomóc. W kwietniu wrócił razem z Alną do Europy. Starania lekarzy w Paryżu i Wiedniu nie przyniosły rezultatów. 18 maja 1911 po godzinie jedenastej umarł w wiedeńskiej klinice w wieku 50 lat. Został pochowany - zgodnie z życzeniem - obok córki Marii Anny na cmentarzu Grinzig.

strona Gustava Mahlera z ogromną ilością zdjęć